

EN VERDER

GROTER EN BREDER OF KLEINER EN PERSOONLIJKER?

Als student aan de ALO ga je op stage. Veel studenten doen dat op hun oude school. Daar zijn diverse redenen voor. Je haalt je diploma en wilt een baan. Tegenwoordig zijn er best veel vacatures. Dan moet je een keuze maken. Een witte of een zwarte school; een kleine of een grote school. In dit artikel wordt die laatste keuze uitgewerkt met voor- en nadelen op een rij. *Door: Sebastiaan Voorn*

De discussie over grote versus kleine scholen komt keer op keer terug. Onder druk van de overheid nam het aantal scholen in de jaren negentig sterk af, het aantal leerlingen per school nam hierdoor toe. Waren er in 1992 nog 1689 middelbare scholen, in 2000 waren dat er 586. Het gemiddeld aantal leerlingen per school nam in diezelfde periode toe van 532 naar 1427.

De Inspectie van het Onderwijs heeft in 2003 onderzocht of er in het voortgezet onderwijs inderdaad een verband is tussen de kwaliteit van de school en de aspecten schoolgrootte (aantal leerlingen), inrichting (aparte units, gebouwen, gescheiden leerlingstromen) en samenstelling (schooltypes).

De belangrijkste conclusies die de Inspectie van het Onderwijs trekt in 2003 zijn:

- Voor de opbrengsten van de scholen (het rendement in onder- en bovenbouw en de examenresultaten, kortom de 'kwaliteitskaart') zien wij geen significante verschillen die toe te schrijven zijn aan de grootte, inrichting en samenstelling van de school.
- *Op het algemene niveau* van de overige onderzochte kwaliteitskenmerken (het pedagogisch en didactisch handelen van de leraar, de specifieke leerlingenbegeleiding, de kwaliteitszorg in de school en het schoolklimaat) vinden wij geen significante verschillen in kwaliteitsoordelen tussen de verschillende soorten scholen.

Op het algemene en opbrengstniveau is er geen verschil in kwaliteit, toch komen deze resultaten op een verschillende manier tot stand. De werkwijze en de praktische invulling kan tussen grote en kleine scholen verschillen. Ik heb dit zelf het afgelopen jaar mogen ervaren. In 2007 heb ik op drie verschillende scholen gewerkt en de verschillen daartussen van dichtbij kunnen meemaken. Een enorm afwisselend jaar. De hoeveelheid leerlingen per school varieerden van 800 tot 1600. Ook het soort onderwijs was verschillend; van een openbaar college, een katholiek college tot en met een categoriaal gymnasium. Iedere school heeft zijn eigen charme, zijn eigen visie, zijn eigen manier van werken. Uit onderzoek is gebleken dat grote of kleine scholen onderling niet beter presteren. Maar welke verschillen treden er op omtrent de praktische invulling en wat verschilt er op sociaal gebied bij het werken op een grote of kleine school? Is er een verschil in de manier van samenwerken tussen de sectieleden? Ik zal hieronder uiteenzetten wat mijn ervaringen op deze gebieden zijn.

Sebastiaan aan het werk op de open avond

FOTO: HANS DIJKHOF

POSITIEVE MOGELIJKHEDEN VAN EEN GROTE SCHOOL

- Met een grotere sectie kan je veel zaken verdelen en organiseren zonder dat je daarbij andere docenten nodig hebt.
- Door een ieders kwaliteiten is er ook veel vakkennis aanwezig over de verschillende domeinen.
- Door de vele zalen werd het mogelijk gemaakt om met materialen te schuiven, om zo een ideale zaalinrichting te creëren (spelzalen en turnzalen etc).
- Bij lesuitval kunnen lessen overgenomen worden door sectie leden die op dat moment een tussenuur hebben.
- Bij het bovenbouw keuze programma zijn er meer keuze mogelijkheden mits het rooster toelaat om de klassen parallel in te plannen.

MOGELIJKE NADELIGE ASPECTEN VAN EEN GROTE SCHOOL

- Op een grote school werkte ik voornamelijk samen met mijn collega's LO.
- Veel sectiecollega's zag ik niet, omdat ik een part timemedewerker was net zoals veel collega's binnen mijn sectie. Tevens kwam daarbij dat wij op veel externe locaties lesgeven. Dit was ontstaan doordat de school in de loop van de jaren enorm was gegroeid.
- Bij het in gebruik nemen van een externe locatie loop je tegen een aantal zaken aan. Eén van die zaken is de keuze die de directie maakt omtrent de budgettering inrichting externe gymzaal. De directie weet niet of deze locatie op lange termijn gebruikt gaat worden. Hierdoor wordt er beperkt gebudgetteerd voor de inrichting. Dit resulteerde in een zaalinrichting die ver van compleet te noemen is.
- De sectie vergaderingen gingen voornamelijk via e-mail in verband met de verschillende dagen waarop wij werkten. Doordat je iedere dag met andere LO collega's werkt is het wel afwisselend, maar afstemming is moeilijker omdat je elkaar niet geregeld ziet.
- Binnen de sectie was er voor gekozen om iedere week een zaal door te draaien binnen de school. Hierdoor viel het grote voordeel van de verdeling van de materialen over de zalen weg. Voorbeeld: Stel je wilt drie weken lang aan zelfverdediging of turnen doen. Dan kun je dat één week uitvoeren, en vervolgens moet je twee weken wachten om in dezelfde zaal, met de daarin benodigde materialen, weer verder te gaan.

POSITIEVE MOGELIJKHEDEN VAN EEN KLEINE SCHOOL

- Op een kleine school bestaat mijn sectie uit drie vakcollega's. In de pauzes en in tussenuren ben ik veel in gesprek met andere collega's buiten mijn sectie om. Dit is mogelijk doordat wij allemaal op één locatie werkzaam zijn.
- Een ander voordeel is dat wij met zijn drieën nagenoeg full-time werken. Hierdoor houden wij elkaar direct scherp op de lopende zaken en vullen wij elkaar aan waar nodig is. De volgende dag wordt dan ook vaak even door genomen. Bij een grote school liep ik vaak tegen het gegeven aan dat ik het met de desbetreffende collega niet direct kon kortsluiten waardoor het na een aantal dagen niet meer van toepassing was.

- De docententeams zijn sterk vertegenwoordigd met collega's van diverse secties. Dit draagt bij aan de collegialiteit tussen de verschillende secties. Sportende leerlingen tegen docenten in een niet docerende functie draagt enorm bij aan een positieve beeldvorming naar elkaar. Zo spelen wij onder andere iedere donderdag met het docenten voetbalteam tegen de leerlingen.
- Op een kleine school geef je bijna de helft van de leerlingen les. Hierdoor ken je na twee jaar nagenoeg alle leerlingen. Anonimiteit maakt plaats voor het bekende gezicht.
- Wij geven met de drie docenten LO alle klassen van de brugklas tot en met de zesde klas les. Hierdoor kunnen suggesties omtrent veranderingen snel worden overlegd en worden doorgevoerd.

MOGELIJKE NADELIGE ASPECTEN VAN EEN KLEINE SCHOOL

- Bij het begeleiden van sportdagen en toernooien moet je andere docenten voor de begeleiding vragen. Dit kan voor lesuitval zorgen.
- Doordat je maar twee zaaltjes op verschillende locaties tot je beschikking hebt, kun je niet de keuze maken om materialen van andere zalen te verschuiven. Hierdoor kun je niet de ideale zaalinrichting creëren.
- Het organiseren van een klassenbreed toernooi in het binnenseizoen is nauwelijks mogelijk in verband met ruimte gebrek.
- Bij lesuitval kunnen lessen lastig worden overgenomen, omdat je veelal tegelijk lesgeeft.

Concluderend kan ik zeggen, dat ik op beide scholen met veel plezier heb gewerkt, groot dan wel klein. Zoals uiteengezet, iedere school heeft zijn mogelijkheden. Ik heb de manier van werken op grote en kleine scholen dan ook als verschillend ervaren. Als ik het voor het zeggen zou hebben in Den Haag, dan zou ik proberen om de gemiddelde hoeveelheid leerlingen per school terug te brengen van 1427 naar 800 á 1000. Bij een omvang van 800 á 1000 leerlingen kun je de lijntjes kort houden binnen de school. Eén school zonder externe locaties. De sfeer blijft persoonlijk en informeel. Daarnaast zijn er voldoende mogelijke qua roosterindeling, sportzalen en materialen. Uiteraard is er nog veel meer te zeggen over verschillen tussen de grote en kleine middelbare scholen. Evenzoveel als over de overeenkomsten trouwens.

Noten

<http://www.trouw.nl/deverdieping/dossiers/article6708.ece>

www.onderwijsinspectie.nl/html/ivhointernet/document_download.cfm?doc=ECA6DD1C-E908-646C-54AF929A2B23D9FD.PDF&doc_name=Schoolgrootte%20en%20kwaliteit

Correspondentie: sebastiaanvoorn@hotmail.com